Pastato V dalyje buvo rastas retas archeologinis objektas: visiškai išlikusi hipokausto požeminė krosnis-džiovykla. Tai 6,15 m ilgio ir 3,6 m pločio statinys, perdengtas cilindriniu skliautu. Į jį buvo patenkama pro laiptinę ir durų angą, esančią R pusėje. Požeminėje patalpoje po skliautu yra įrengta pakura su arkomis. Virš arkų sukrauti lauko riedulіai, kurie akumuliuodavo šilumą. Iškūrenus krosnį ir įkaitinus lauko riedulius, pakura būdavo išvaloma ir įkaitęs oras pro angas, esančias skliauto šonuose, patekdavo į patalpą, esančią virš hipokausto. Statinys buvo įrengtas XVII a., nustojo veikti XVII a. pabaigoje - XVIII a. pradžioje. Šio tipo įrenginių rasta ir kituose Kauno senamiesčio kvartaluose, bet visiškai išlikęs hipokaustas rastas pirmą kartą. Iki šiol nėra vieningos nuomonės apie jų paskirtį, bet paskutinių metų tyrinėjimų duomenys leidžia teigti, kad krosnys buvo naudojamos džiovinti grūdams. Tyrimų metu sudegusių grūdų buvo rasta šalia krosnies susiklosčiusiuose sluoksniuose.

Prie krosnies pakuros buvo rasta įvairių geležinių dirbinių, iš kurių išskirtini pirmą kartą Kauno senamiestyje rasti 2 geležiniai arklo noragai.

Prie dabartinio pastato PV kampo rastas XVIII a. vienuolyno tvoros pamato stulpas.

Pagrindinę radinių dalį sudaro XIV a. pabaigos - XVII a. buitinė keramika ir kokliai.

Alfreda Petrulienė

Tyrimai Panevėžyje, Venslaviškio gatvėje, pirmosios bažnyčios ir kapinių vietoje

1995 m. akcinės bendrovės "Ortopedijos technika" Panevėžio skyriaus užsakymu Panevėžyje, Venslaviškio g. Nr.6, buvo atliekami archeologiniai tyrimai. 1503 m. Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Aleksandro Jogailaičio dovanotoje žemėje dešiniajame Nevėžio krante, kelių sankryžoje, Ramygalos klebonas pastatė pirmąją Panevėžio bažnyčią. 1509 m. dekanato vizitacijos ataskaitoje rašoma, kad 1507 m. pastatytoji bažnytėlė buvo maža, dengta lentomis, bokštelyje su kupolu kabėjo trys nedideli varpai. Dešinėje bažnyčios pusėje stovėjo klebonija, prieš ją plytėjo aikštė. Šalia

bažnyčios buvo įkurtos ir kapinės. Minėta pirmoji bažnyčia sudegė, o jos vietoje 1629 m. buvo pastatyta kita. Kapinės išsiplėtė.

Tyrimai buvo atliekami numatomų statyti garažų vietoje. Pokario laikotarpiu visos buvusių kapinių žymės buvo panaikintos. 8-ajame dešimtmetyje pastatytas tipinis dviaukštis mūrinis pastatas, skirtas vaikų darželiui su žaidimų aikštelėmis, kuris dabar perduotas kitoms įstaigoms.

Ištirtas 55 m^2 bendras plotas numatomoje garažų ir įvažiavimo į juos vietoje. Dalis tyrinėto ploto jau buvo perkasta statant pastatą, kasant griovius komunikacijoms, todėl kultūrinis sluoksnis juose ir palaidojimai suardyti. Žmonių griaučių liekanos buvo aptinkamos visame tyrinėtame plote nuo 30 cm iki 160 cm gylyje.

Tyrinėtame plote buvusios pirmosios bažnyčios pamatų neaptikta, išskyrus du apdegusius rąstus ir keletą akmenų, kurie buvo susimaišę su žemėmis, supiltomis iškasus griovius. Kapinių V dalis buvo užstatyta. Tyrinėtame plote aptikta ir ištirta 13 kapų, surinkta labai daug pavienių žmonių kaulų. Mirusieji buvo laidojami 40-160 cm gylyje, tankiai. Tai ypač ryšku perkasoje Nr.2. Laidota lentiniuose karstuose, sukaltuose geležinėmis kaltinėmis vinimis. Karstų išlikę tik fragmentai, kurie geriausiai pastebėti kapų duobių dugnuose ir pakraščiuose.

Mirusieji buvo laidojami aukštielninki, galvomis orientuoti V ir PV kryptimis, išskyrus kapą Nr.1, kur mirusysis buvo palaidotas galva į R ir paguldytas ant kairiojo šono.

Radinių buvo tik viename kape Nr.5, kur krūtinės srityje rasta 18 stiklinių karoliukų. Daugelyje kapų rastos karstų vinys, atsitiktinai - geležinė diržo sagtis iš suardyto kapo. Vinys kaltinės, jų ilgis įvairus, kai kurios jų su masyviomis galvutėmis. Radiniai datuojami XVII-XVIII a.

Remdamiesi kasinėjimų duomenimis, galime patvirtinti rašytinių šaltinių žinias, kad pirmosios Panevėžio bažnyčios, pastatytos 1507 m., įkurtose kapinėse buvo nuolat laidojama XVI-XVIII a. 1781 m., pastačius naują bažnyčią Smėlynės gatvėje ir įkūrus prie jos naujas kapines, dabar vadinamas senosiomis, Venslaviškio gatvės kapinėse buvo laidojama tik pavieniais atvejais iki XX a. pradžios.